

سوزِ نیاز

علی عمرانی

www.ketab.ir

سرشناسه	عمرانی، علی، ۱۳۴۹-
عنوان و نام پدیدآور	سوز نیاز / علی عمرانی
مشخصات نشر	تهران: نور گیتی، ۱۴۰۱
مشخصات ظاهری	۴۰ ص؛ ۱۴/۵ × ۵/۲۱ سم
شابک	۳۸۰۰۰۰ ریل: 978-600-284-106-3
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	شعر فارسی -- قرن ۱۵ Persian poetry -- 21st century
رده بندی کنگره	PIR۸۳۵۴
رده بندی دیویی	۸۱۶/۶۲
شماره کتابشناسی ملی	۸۸۵۶۰۷۷
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیا

www.ketab.ir

سوز نیاز

علی عمرانی

ناشر: انتشارات نورگیتی - نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۱

چاپ: چاپخانه آبنوس - صحافی: شکیب - شابک: ۳-۱۰۶-۲۸۴-۶۰۰-۹۷۸

تیراژ: ۵۰۰ نسخه - قیمت: ۳۸/۰۰۰ تومان

یا حق

مقدمه

به شهادت تاریخ ادبیات ایران، ادبیات غنایی جذاب‌ترین و غنی‌ترین نوع ادبی در میان سایر انواع ادبی است. تنوع موضوع در این نوع ادبی بسیارست. موضوعات عرفانی بسامه بالایی دارد. نیایش‌ها جزئی از موضوعات عرفانی است که هم به لحاظ موضوع در کتاب مستقل دیده می‌شود و هم در مقدمه بسیاری از کتب قدیمیان موجود است که به لحاظ ادبی ارزش بالایی هم دارند. این نوع نیایش‌ها در سرآغاز آثار ادبی، هم به صورت منظوم و هم به صورت مثنوی دیده می‌شود.

نیایش‌ها هم مانند بسیاری از موضوعات ابتدا به صورت شفاهی در میان مردم رایج بود. راز و نیاز با خداوند جزء لاینقطع از زندگی انسان بود که به شیوایی و زیبایی بر زبان جاری می‌شد.

اما اولین نیایش‌های مکتوب را می‌توان در زیباترین نیایش‌ها و تحمیدیه‌ها دید. مقدمه تاریخ بلعمی، مقدمه تاریخ جهانگشای جوینی، مقدمه گلستان سعدی، از آثار بی‌بدیل نثر فارسی هستند زیرا در این

قسمت از کتاب نویسندگان تمام علم و توانائی خود را مصروف داشته تا زیباترین تحمیدیه را بنگارد.

موضوع کلی این نوع مقدمه‌ها، حمد و ثنای خداوند و تسبیح باری تعالی است و در پایان، نویسندگان اقرار به گناهان خود می‌کند و از حضرت حق طلب آمرزش می‌نماید.

البته گاهی نمونه‌های نیایش را می‌توان در میان آثار ادبی دید.

در طریق عشق‌بازی امن و آسایش بلاست

ریش باد آن دل که با درد تو خواهد مرهمی

(حافظ)

یادر شاهنامه فردوسی آنجا که رستم از شکست دادن سهراب عاجز می‌ماند و در کنار رودخانه با خداوند راز و نیاز می‌کند

بخورد آب و روی و سر تن بشت

به پیش جهان آفرین شد نخست

در آثار منظوم نیز مقدمه‌های زیبایی در نیایش موجود است، مناجات وحشی بافقی در مقدمه اثر منظوم شیرین و فرهاد

الهی سینه‌ای ده آتش افروز

در آن سینه دلی و آن دل همه سوز

و یا در آغاز مثنوی معنوی مولوی

بشنو از نی چون حکایت می‌کند از جدائی‌ها شکایت می‌کند

بنابراین مقدمه‌ی تمامی آثار ادبی مشحون از نیایش‌های ناب است، با این همه واژه «مناجات» با خواجه عبدالله انصاری نویسنده و شاعر قرن پنجم هجری معروف به پیر هرات به کمال رسید. مناجاتنامه خواجه عبدالله انصاری شیواترین نوع نیایش است که به جرأت می‌توان ادعا کرد که تمامی شعرا و نویسندگان بعد از او در نگارش تحمیدیه‌ها از او تأثیر پذیرفته‌اند.

زبان مناجاتنامه خواجه عبدالله انصاری نرم و دلنشین و ساده است. اگر چه گاهی از صور خیال مثل تشبیه و استعاره هم سود جسته است ولی آنقدر پیچیدگی ندارد که قابل فهم نباشد. و در نهایت شاعر اثر پیش رو، از واژگان ساده بهره برده تا خوانندگان به راحتی با ادبیات آن ارتباط برقرار کنند.

«والسلام»

صابر عمرانی